اخبار

تسلیت رهبر انقلاب به دکتر حدادعادل

حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای در پیامی، درگذشت مادر گرامی آقای دکتر حدادعادل را تسلیت گفتند. متن پیام رهبر حکیم انقلاب اسلامی به این شرح است: «دانشمند بزرگوار جناب آقای دکتر حدادعادل (دام توفیقه)

درگذشت والده مکرمه آن جناب را تسلیت عرض می‌کنم. تربیت فرزند ارجمندی چون جنابعالی و شهید عزیز، مجید حدادعادل، فضیلت بزرگی برای آن بانوی گرامی است. رحمت و رضوان بر ایشان و بر والد شریف و بزرگوارتان».

رئیس‌جمهور:

اگر ترامپ تحریم‌ها را بردارد با او گفت‌وگو خواهم کرد

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران در مصاحبه‌ای با شبکه فاکس‌نیوز که جمعه شب پخش شد، تأکید کرد جمهوری اسلامی ایران متعهد به حفظ پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای بوده و آماده اجرای کامل تمام تعهدات خود در چارچوب توافق‌های بین‌المللی مرتبط با این موضوع است. وی همچنین تأکید کرد حتی با فعال‌سازی مکانیسم ماشه، ایران از ان‌پی‌تی خارج نخواهد شد.

پزشکیان همچنین پیش از این در گفت‌وگو با شبکه ان‌بی‌سی آمریکا در واکنش به پرسشی درباره احتمال وقوع جنگ دیگر علیه ایران تصریح کرد: «ما از جنگ نمی‌ترسیم. ما جنگ‌طلب نیستیم. ترامپ گفته است دولتش برای ایجاد صلح آمده اما مسیری که در پیش گرفته، کل منطقه را به آتش خواهد کشید».

او در عین حال ضمن تأیید ارتباطات عراقچی و ویتکاف در حاشیه نشست مجمع عمومی سازمان ملل گفت اگر ترامپ تحریم‌ها را بردارد، با او گفت‌وگو خواهم کرد.

نماینده ایران:

جنایتکار جنگی نباید در مجمع عمومی سخن بگوید

نماینده ایران در سازمان ملل حضور و سخنرانی نتانیاهو در مجمع عمومی را لکه ننگی بر پیشانی عدالت و انسانیت خواند و گفت: چنین جنایتکاری که دستانش به خون ده‌ها هزار کودک بی‌گناه آغشته است، نباید تریبونی در سازمان ملل داشته باشد.

نماینده ایران همچنین اتهامات تازه و کهنه مطرح شده علیه ایران را قاطعانه رد و تأکید کرد این فضاسازی‌ها صرفاً برای سرپوش گذاشتن بر جنایات رژیم صهیونیستی است؛ رژیمی که همه ۴ جنایت اصلی بین‌المللی یعنی تجاوز، نسل‌کشی، جنایات جنگی و جنایت علیه بشریت را به طور سازمان‌یافته و همزمان مرتکب شده است.

لاریجانی:

حزب‌الله خود را فدای مردم لبنان کرده است

دبیر شورای عالی امنیت ملی که برای شرکت در مراسم نخستین سالگرد شهادت سیدحسن نصرالله به بیروت سفر کرده است، پس از دیدار با نبیه بری، در جمع خبرنگاران درباره روابط ایران و عربستان و دعوت شیخ نعیم قاسم از عربستان برای گشودن صفحه جدید روابط گفت: «ابتکار آقای نعیم قاسم را می‌پسندم و تحسین می‌کنم. دولت سعودی، دولت برادر و مسلمان ما است و مشورت‌هایی با هم داریم. امروز روز همکاری با یکدیگر است و دنیای اسلام با یک دشمن مشترک مواجه است و گام شیخ قاسم برای آسایش مردم لبنان گام درستی است».

لاریجانی همچنین تصریح کرد: حزب‌الله جریان اصیل لبنان و جهان اسلام و دغدغه آن آسایش مردم لبنان است. حزب‌الله یک سنگر قوی در مقابل اسرائیل است؛ خودشان را برای آسایش مردم لبنان فدا می‌کنند. هر تحرک سیاسی که بتواند به آسایش مردم لبنان کمک کند از نظر ما مفید است.

سفیر سابق آمریکا:

اسرائیل به دنبال تجزیه ایران و ترکیه است

«جاس فریمن» سفیر پیشین ایالات متحده در عربستان در مصاحبه‌ای تأکید کرد اسرائیل می‌خواهد ایران را به بخش‌های کوچک‌تر تجزیه کرده و پس از آن نیز سراغ ترکیه برود.

سفیر سابق آمریکا به روابط اسرائیل با گروه‌های تجزیه‌طلب در ایران اشاره کرد و افزود: این روند «بخشی از پیشروی یک طرح راهبردی است که نتانیاهو آن را مسیری برای سلطه صهیونیسم بر غرب آسیا می‌بیند».

واکنش اسلامی به سخنان وزیر انرژی آمریکا:

از کسی دستور نمی‌گیریم

معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان انرژی اتمی در واکنش به ادعای وزیر انرژی آمریکا درباره لزوم برچیده شدن برنامه هسته‌ای ایران گفت: این سخنان برای ما اهمیتی ندارد و ما از کسی در این زمینه دستور نمی‌گیریم.

از نظر محمد اسلامی، صنعت هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران یک صنعت صلح‌آمیز است: «تفاوت ما با دیگران این است که ما تمام محصولاتی را که نیاز داریم و مصرف می‌کنیم، در داخل کشور به دست آورده و تولید کرده‌ایم».

وی همچنین تصریح کرد: «مسیر و برنامه‌های ما در چارچوب قوانین بین‌المللی مشخص است؛ در این زمینه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، چارچوب و مقرراتی دارد و ما به این مقررات پایبند هستیم».

در نشست شورای امنیت درباره لغو تحریم‌های ایران چه گذشت؟

غروب تاریک دیپلماسی

گروه سیاسی: جمعه شب حوالی ساعت ۲۲:۳۰، در جلسه‌ای که چندان هم طول نکشید؛ قطعنامه پیشنهادی چین و روسیه برای تعویق ۶ ماهه قطعنامه ۲۲۳۱ رأی نیاورد و در نتیجه، آخرین تلاش برای جلوگیری از اقدام غیرقانونی ۳ کشور اروپایی عضو برجام در فعال‌سازی مکانیسم ماشه به سرانجام نرسید. پیش از رأی‌گیری، «دیمیتری پولیانسکی» معاون نماینده دائم روسیه در سازمان ملل گفت: «تروئیکای اروپا، فشارهایی را که مبتنی بر دروغ است، علیه ایران اعمال کرده است. ایران مسؤولانه رفتار کرد و به توافق با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی دست یافت. گمان می‌کردیم کشورهای اروپایی به جای تشدید تنش، لغو تحریم‌ها علیه ایران را تمدید می‌کنند. ایران دوراندیشی راهبردی را از خود در بررسی پرونده هسته‌ای نشان داد، در حالی که کشورهای غرب هیچ امتیازی ندادند. این رویکرد غربی‌ها دیپلماسی نیست، بلکه فریب و حقه است. رأی‌گیری امروز آخرین فرصت برای دستیابی به توافق درباره برنامه هسته‌ای ایران است». از نظر او، آمریکا مقصر وضعیت فعلی برجام است. «گنگ شوآنگ» معاون نماینده دائم چین در سازمان ملل نیز تصریح کرد: «ایران از خود تعامل و نشانه‌های مثبتی برای مذاکره با آمریکا نشان داد. همچنان فرصتی برای دیپلماسی باقی مانده است. بیایید با هم کار کنیم و به جای تقابل و درگیری راه گفت‌وگو را انتخاب کنیم. چند ماه پیش آمریکا و اسرائیل حملات گستاخانه‌ای به ایران انجام دادند. این آمریکا بود که از برجام خارج شد و اروپا نیز به تعهداتش عمل نکرد. ایران پیوسته حسن نیت نشان داده که خواستار مذاکره است. از همین رو چین و روسیه پیش‌نویس یک قطعنامه را برای تمدید فنی ۶ ماهه اسنپ‌بک آماده کردند. از اعضا دعوت می‌کنیم به این قطعنامه رای دهند و راه دیپلماسی را باز بگذارند». وی همچنین با توصیف قطعنامه ۲۲۳۱ به‌عنوان «نتیجه تلاش‌های دیپلماتیک و پیروزی چندجانبه‌گرایی» هشدار داد: «وضعیت کنونی بی‌ثبات است و تقریباً در آستانه فروپاشی قرار دارد». در سوی مقابل، «نیکولا دو ریویه» نماینده دائم فرانسه در سازمان ملل متحد در واکنش به سخنان سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران پیش از رأی‌گیری ادعا کرد: «در روزهای اخیر تلاش‌های گسترده‌ای برای یافتن راه‌حل دیپلماتیک و جلوگیری از بازگشت تحریم‌ها انجام شد اما ایران هیچ نشانه مشخص و ملموسی از همکاری نشان نداد. هفته گذشته با هماهنگی ۳ کشور اروپایی، مدیرکل آژانس، آمریکا و دیگر طرف‌ها همه گزینه‌ها بررسی شد و از ایران خواسته شد اقدامات فوری انجام دهد؛ از جمله همکاری عملی با آژانس برای دسترسی به سایت‌های فردو و نطنز و ارائه گزارش درباره محل ذخایر ۴۵۰ کیلوگرمی اورانیوم ۶۰ درصد. ایران این درخواست‌ها را رد و تاکید کرد توافق قاهره شامل این سایت‌ها نمی‌شود. ما به دنبال یک توافق فوری بودیم اما ایران همه چیز را به تعویق انداخت تا مذاکرات جدی در آینده آغاز شود». وی در پایان از دیگر اعضای شورا خواست به قطعنامه رای ندهند، مگر اینکه ایران مذاکرات مستقیم و جدی را آغاز کند. در واکنش به این سخنان، نماینده روسیه بر بی‌اختیاری اروپا در قبال واشنگتن انگشت گذاشت و گفت: «شما دیگر وقت ما را نگیرید، شما که اصلا استقلال ندارید. ایران به دنبال این بود که مشکلات را حل کند اما برادر بزرگ‌تر شما آمریکا به شما اجازه نمی‌دهد تصمیم بگیرید! مثل اینکه قوانین بین‌المللی و شورای امنیت از یادتان رفته است! فراموش نکنید شما اصلا هیچ استقلالی از خودتان ندارید». پس از این صحبت‌ها رأی‌گیری برای تمدید قطعنامه ۲۲۳۱ یا همان تمدید اسنپ‌بک به رأی گذاشته شد که نتوانست آرای لازم را کسب کند. کشورهای روسیه، چین، الجزایر و پاکستان به این قطعنامه رأی مثبت، آمریکا، انگلیس، فرانسه، سیرالئون، اسلوونی، دانمارک، یونان و سومالی رأی منفی و گویان و کره‌جنوبی رأی ممتنع دادند. بعد از این نتیجه، نماینده انگلیس در شورای امنیت اعلام کرد: «تحریم‌ها علیه ایران در تاریخ ۲۸ سپتامبر بازاعمال خواهد شد. از همه اعضا می‌خواهم به آن پایبند باشند». وی در عین حال ادعا کرد: «ما آمادگی گفت‌وگو با ایران را داریم تا به راه‌حلی برسیم که در آینده منجر به لغو تحریم‌ها شود». نماینده دانمارک هم ادعا کرد رأی منفی این کشور مخالفت با دیپلماسی نیست، بلکه ناشی از پایبندی به این هدف است که ایران نباید به سلاح هسته‌ای دست یابد. نماینده چین در شورای امنیت پس از رأی‌گیری نسبت به خطرات ناشی از مواضع غرب بر صلح و امنیت خاورمیانه هشدار داد. نمایندگان پاکستان و الجزایر که به قطعنامه رأی مثبت دادند، تلاش‌های دیپلماتیک را تنها راه‌حل برای مساله هسته‌ای ایران دانستند و نماینده روسیه گفت: «کسانی که به قطعنامه ما رأی منفی دادند به همکاری بیشتر ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی رأی منفی دادند». وی همچنین اظهارات ۳ کشور اروپایی درباره فعال‌سازی سازوکار اسنپ‌بک و بازاعمال تحریم‌ها علیه ایران را رد کرد و آن را فاقد مشروعیت دانست. سیدعباس عراقچی در کنفرانس مطبوعاتی پس از نشست تاکید کرد: «اگر فشارهای غیرمنطقی جایگزین قانون شود، ما نتیجه نخواهیم گرفت. ایران هیچ وقت برابر فشار سر خم نخواهد کرد. ما همیشه نسبت به احترام واکنش متقابل نشان می‌دهیم. حتی وقتی با آمریکا قبل از حمله اسرائیل مذاکره می‌کردیم نشان دادیم به دنبال دیپلماسی هستیم». از نظر عراقچی، این اقدام کشورهای اروپایی در همکاری ایران با آژانس تأثیر خواهد گذاشت.

[وزیر امور خارجه چه گفت؟]

سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه در سخنانی پیش از رأی‌گیری درباره قطعنامه پیشنهادی چین و روسیه، با مرور تجربه برجام تأکید کرد: به‌رغم دهه‌ها تحریم‌های غیرقانونی، ترور دانشمندان هسته‌ای و اکنون بمباران آشکار تأسیسات صلح‌آمیز هسته‌ای ما، ایران هیچ‌یک از تعهدات خود ذیل برجام، ان‌پی‌تی یا موافقتنامه‌های پادمان را نقض نکرد. وی همچنین با یادآوری امضای توافق قاهره با آژانس یک بار دیگر اشاره کرد: ایران در همین نیویورک چندین پیشنهاد سازنده برای جلوگیری از بحرانی غیرضروری و قابل اجتناب ارائه کرد. همه آنها نادیده گرفته شد. ۳ کشور اروپایی و ایالات متحده با سوءنیت عمل کردند؛ مدعی حمایت از دیپلماسی بودند در حالی که در عمل آن را مسدود کردند. تأسف‌آور است که تروئیکا به جای اعمال اختیار مستقل و حاکمیتی خود، ترجیح داد از تمایلات واشنگتن پیروی کند. اصرار مستمر ایالات متحده بر رد همه ابتکارات برای باز نگاه داشتن پنجره دیپلماسی، بار دیگر ثابت کرد مذاکره با آمریکا چنانکه رهبر معظم ایران نیز تصریح کرده‌اند، به جایی جز «بن‌بست» نمی‌انجامد. عراقچی در پایان گفت: «ما از رئیس شورای امنیت می‌خواهیم تصمیم امروز را غیرقانونی اعلام کند. همچنین از دبیرکل می‌خواهیم از هرگونه تلاش برای احیای سازوکارهای مرتبط با تحریم‌ها در دبیرخانه اجتناب ورزد. هرگونه تلاش برای بازگرداندن تحریم‌های خاتمه‌یافته باید مردود شمرده شود. هیچ منبعی نباید صرف پشتیبانی از این سازوکار غیرقانونی شود. کسانی که آن را دنبال کنند، مسؤولیت کامل خدشه به اعتبار و تمامیت سازمان ملل و نیز هرگونه آسیب و پیامد انسانی واردشده به مردم ایران را بر عهده خواهند داشت».

[روسیه: ماشه فعال نمی‌شود]

اظهارات دیمیتری پولیانسکی، معاون نماینده دائم روسیه در سازمان ملل در نشست شورای امنیت از جهات مختلف حایز اهمیت است بویژه اینکه به نظر می‌رسد این کشور اساساً فعال شدن مکانیسم ماشه را قبول ندارد، چراکه این اروپایی‌ها بودند که ابتدا مفاد برجام را نقض کردند. پولیانسکی در نشست جمعه‌شب گفت: «آقای رئیس! اکنون به بیانیه‌ای که توسط بریتانیا و دوستان ارائه شده و ظاهراً در شرف فعال کردن اسنپ‌بک هستند، می‌پردازم. ما قاطعانه آنها را به عنوان نامعتبر رد می‌کنیم و بارها و بارها استدلال‌های خود را به طور مفصل در نامه مشترک و بویژه دکترین دست‌های پاک، اصل خدمت پاکستان و نظر مشورتی دیوان بین‌المللی دادگستری و منطق اساسی عدالت و عقل سلیم نیز مطرح کردیم. بنابراین، صرف نظر از ادعاهای همکاران بریتانیایی و فرانسوی ما، این ادعا نمی‌تواند به عنوان توجیهی برای هیچ تصمیم یا اقدامی استفاده شود. نتیجه جلسه امروز به این معنی است که یک چیز وجود دارد: یک نتیجه در یک نتیجه وجود دارد، زیرا شورای امنیت قطعنامه‌ای درباره تمدید فنی قطعنامه ۲۲۳۱ تصویب نکرده است، بنابراین مطابق جدول زمانی تعیین شده که روز خاتمه یعنی ۱۸ اکتبر ۲۰۲۵ / ۲۶ مهر ۱۴۰۴ است؛ برجام دیگر لازم‌الاجرا نیست. پس از این، هرگونه محدودیت و قانونی که تحت نظارت باشد، از جمله نظارت بر برنامه هسته‌ای، دیگر مرتبط نیست، همانطور که امروز اشاره کردم، اسنپ‌بکی وجود نداشته است و هیچ گونه بازگشت فوری وجود نخواهد داشت. هر اقدامی برای احیای قطعنامه‌های ضد شورای امنیت که قبل از سال ۲۰۱۵ لازم‌الاجرا بودند، اکنون به طور جداگانه باطل می‌شود. دبیرخانه سازمان ملل متحد طبیعتاً هیچ توجیهی برای تمدید وظایف مربوط ندارد. هرگونه تلاش برای انجام این کار نقض ماده ۱۰۰ منشور ملل متحد محسوب می‌شود و مستلزم بازنگری جدی در رابطه با دبیرخانه خواهد بود. آقای رئیس! روسیه و چین تمام تلاش خود را برای جلوگیری از سناریوی منفی در توسعه کار جاری شورای امنیت انجام دادند».

اظهارات معاون نماینده روسیه در سازمان ملل به وضوح نشان می‌دهد این کشور به همراه چین، در مقابل اقدام غیرقانونی کشورهای اروپایی ایستاده و قطعنامه ۲۲۳۱ را در تاریخ ۱۸ اکتبر منقضی می‌دانند و قائل به فعال شدن مکانیسم ماشه نیستند. این موضوع حاکی از شکاف گسترده در شورای امنیت و نبود اراده برای اعمال و اجرای تحریم‌ها علیه ایران است.

۲ در مقابل ۳

یادداشت

ادامه از صفحه اول

این اقدام ایران، یک گام اساسی برای توافق با تروئیکای اروپا بود. با این حال یک هفته پس از امضای این توافق و پس از مکالمه تلفنی عراقچی با همتایان خود در ۳ کشور اروپایی، وزارت خارجه آلمان بیانیه‌ای صادر کرد و با متهم کردن ایران به عدم پذیرش شروط اروپا، از تصمیم ۳ کشور اروپایی برای فعال‌سازی مکانیسم ماشه خبر داد. پس از این بیانیه وزارت خارجه آلمان، امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، یعنی همان کشوری که پیشنهاد توافق ایران و آژانس را مطرح کرده بود، در اقدامی معنادار در گفت‌وگو با شبکه ۱۲ رژیم صهیونیستی گفت فعال‌سازی مکانیسم ماشه، قطعی است.

این بداخلاقی و بدعهدی اروپایی‌ها بویژه دولت فرانسه، یکی از مصادیقی بود که نشان می‌داد برخلاف ایران که اراده واقعی برای توافق دارد، کشورهایی اروپایی تمایلی برای حصول این توافق ندارند.

یکی دیگر از ایده‌های مطرح شده نیز توسط روسیه ارائه شد. روس‌ها پیشنهادی به ایران دادند که مهم‌ترین بند آن، مربوط به معاوضه ذخایر اورانیوم ۶۰ درصد ایران با سوخت ۲۰ درصد بود. واکنش ایران به این پیشنهاد روسیه نیز مثبت بود. ایران به روس‌ها اعلام کرد طی یک مذاکرات فراگیر و ذیل یک توافق جامع، با این پیشنهاد موافقت می‌کند. در واقع ایران با نشان دادن چراغ سبز به این ایده روسیه، ثابت کرد برخلاف ادعاهای طرف غربی مبنی بر برنامه‌ریزی ایران برای استفاده از این ذخایر در مصارف نظامی، حاضر است ذیل یک توافق جامع، ذخایر اورانیوم غنی‌شده ۶۰ درصد خود را معاوضه کند اما پیشنهاد روسیه نیز با بدعهدی طرف غربی مواجه شد. این بار آمریکایی‌ها بدعهدی کردند و در اظهار نظری عجیب، یک مطالبه جدید و این بار در حوزه دفاعی ایران مطرح کردند. آمریکایی‌ها اعلام کردند برای توافق با ایران، باید تهران بپذیرد که برد موشک‌های خود را محدود کرده و تا ۵۰۰ کیلومتر کاهش دهد. ماهیت این شرط آمریکایی‌ها نیز مشخص بود و جدا از اینکه عدم تمایل کاخ سفید به حصول توافق با ایران را ثابت کرد، تحلیل‌های مطرح‌شده درباره اهداف امنیتی آمریکا از موضوع مکانیسم ماشه را تقویت کرد. طبیعی بود ایران این زیاده‌خواهی گستاخانه آمریکا را نمی‌پذیرد. در نهایت این ایده روسیه نیز با آنکه با چراغ سبز ایران مواجه شد، از سوی آمریکایی‌ها به دیوار سخت بی‌اعتمادی کوبیده شد.

رفتار ایران در قبال این ۲ ایده، نهایتا منجر به همان چیزی شد که در تهران برنامه‌ریزی شده بود؛ یعنی اثبات حسن‌نیت ایران برای توافق و ثابت شدن عدم حسن‌نیت آمریکا و اروپا برای حل و فصل موضوع هسته‌ای ایران از طریق دیپلماسی و مذاکره. مجموعه این اقدامات نشان داد اروپا از همان ابتدا و به تبعیت از موضع آمریکا، به دنبال فعال‌سازی مکانیسم ماشه و بازگرداندن تحریم‌های شورای امنیت علیه ایران بود. در واقع سیاسی‌کاری اروپا در ماجرای فعال‌سازی مکانیسم ماشه کاملا اثبات شد.

صحبت‌های نماینده‌های چین و روسیه در جریان به رای گذاشتن قطعنامه پیشنهادی این ۲ کشور در شورای امنیت سازمان ملل نیز بر اساس این حسن‌نیت ایران و عدم حسن‌نیت غرب بیان شد.

نمایندگان چین و روسیه جمعه‌شب در جلسه شورای امنیت بارها به حسن‌نیت و اقدامات عملی ایران برای حصول توافق با اروپا اشاره و تصریح کردند در مقابل این حسن‌نیت عملی ایران، کشورهای اروپایی بدعهدی کردند و در عمل نشان دادند قصدی برای توافق با ایران ندارند. نقطه عطف صحبت‌های نماینده‌های چین و روسیه در جلسه شورای امنیت، جایی بود که نماینده روسیه در پاسخ به ادعاهای نماینده فرانسه علیه ایران، پاسخی دندان‌شکن به او داد و گفت فرانسه هیچ‌گونه استقلال عملی ندارد و هرچه برادر بزرگ‌تر او یعنی آمریکا به او گفته را در قبال ایران انجام داده است. این صحبت نماینده روسیه، همه واقعیت درباره ماجرای مکانیسم ماشه را نمایان کرد و در واقع نشان داد اروپایی‌ها از ابتدا و بر اساس تکالیفی که آمریکا برای آنها مشخص کرده بود به موضوع فعال‌سازی مکانیسم ماشه ورود کردند و آنچه در ۳ ماه گذشته نشان دادند نیز یک نمایش مهوع بود.

صحبت‌ها و مواضع نمایندگان چین و روسیه در نشست جمعه شب (به وقت تهران) شورای امنیت سازمان ملل حاکی از شکاف عمیق در این شورا نسبت به نحوه مواجهه با ایران است؛ شکافی که از یک سو نشان‌دهنده عدم ایجاد اجماع علیه ایران است و از سوی دیگر این شکاف و تشتت در شورای امنیت، این پیش‌بینی را به وجود آورده که این نهاد بین‌المللی در فرآیندهای نظارتی برای سنجش میزان پایبندی کشورها به اجرای تحریم‌ها علیه ایران، تا چه اندازه با مشکل مواجه خواهد بود.

به هر حال، مکانیسم ماشه در حالی فعال شد که واقعیت‌ها پیرامون اقدام سیاسی اروپایی‌ها نیز آشکار شد.

جدا از عدم اجماع و ایجاد شکاف و تشتت در شورای امنیت در قبال ایران، یکی از مهم‌ترین دستاوردهای ایران از سیاستی که طی ۳ ماه گذشته نسبت به مکانیسم ماشه در پیش گرفت، اقناع افکار عمومی داخلی بود.

افکار عمومی در ایران شاهد بودند ایران هر آنچه را می‌توانست انجام دهد و باید انجام می‌داد تا مانع فعال‌سازی مکانیسم ماشه و بازگشت تحریم‌های شورای امنیت شود، انجام داد.

بدون شک افکار عمومی در ایران هرگز نمی‌پذیرفتند نمایندگان کشورشان برای جلوگیری از فعال‌سازی مکانیسم ماشه، توان دفاعی خود را معامله کنند و برای جلوگیری از اعمال تحریم‌های اقتصادی، تهدیدات امنیتی علیه کشور را تقویت کنند.

بر همین اساس، ایران هم توانست مانع ایجاد اجماع بین‌المللی علیه خود شود و هم توانست باعث ایجاد اجماع داخلی در حمایت از ایستادگی و استقامت در مقابل زیاده‌خواهی‌های طرف غربی شود. اگر از این زاویه به تصمیمات و اقدامات ایران در ۳ ماه گذشته و نسبت به فعال‌سازی مکانیسم ماشه نگریسته شود، مشخص می‌شود سیاست ایران در این‌باره بر اساس واقع‌بینی و هوشمندی اتخاذ شد. بر همین اساس، سخنان سه‌شنبه شب گذشته رهبر انقلاب درباره ماهیت اصرار غرب بر توقف غنی‌سازی ایران، همچنین واقعیات مربوط به مذاکره با آمریکا کاملا راهگشا و اثرگذار بود و مهم‌ترین پیامی که به غرب مخابره کرد، موضع قدرتمندانه ایران پس از جنگ تحمیلی ۱۲ روزه بود. کما اینکه رهبر انقلاب پیش از این و درباره مذاکرات ایران با طرف اروپایی تاکید کردند ایران از موضع قدرت وارد این مذاکرات خواهد شد.

اگرچه در برهه‌ای، برخی اظهارنظرهای داخلی از سوی برخی جناح‌ها، باعث تقویت انگاره‌های طرف آمریکایی و اروپایی مبنی بر ضعف ایران شد اما در نهایت مقامات آمریکایی و اروپایی متوجه شدند تصمیم‌گیری در ایران، بر اساس نگرش‌های واقع‌بینانه و از موضع قدرت انجام می‌شود و مهم‌تر از آن، انسجام و اتحاد مقامات و نهادهای تصمیم‌گیر در این فرآیند است. هم سخنان رهبر انقلاب در شامگاه سه‌شنبه و هم نطق رئیس‌جمهور اسلامی ایران در بعدازظهر چهارشنبه در سازمان ملل، نشان داد همه ارکان تصمیم‌گیری در ایران، پس از جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، نسبت به مواجهه با سیاست‌های غرب به یک اجماع حداکثری رسیده‌اند.

و مهم‌تر از آن، این اجماع و انسجام در سطوح تصمیم‌گیری، با همبستگی ملی نیز همراه شده است.

[مذاکره پس از ماشه!]

ادامه از صفحه اول

■ ایران در دام نیفتاد

همان‌گونه که گفته شد، با توجه به سیاست‌های جدید دولت آمریکا علیه ایران که با وقوع جنگ ۱۲ روزه آشکار شد، بسیاری از کارشناسان با اطمینان پیش‌بینی می‌کردند اروپایی‌ها قطعا مکانیسم ماشه را فعال خواهند کرد.

بر همین اساس این کارشناسان هشدار دادند ادعاهای تروئیکای اروپا مبنی بر تمایل به دیپلماسی و توافق با ایران، یک نمایش و بازی خطرناک است. بر این اساس، اروپایی‌ها به دنبال آن بودند به بهانه توافق و عدم فعال‌سازی مکانیسم ماشه، ایران را متقاعد کنند با حضور بازرسان آژانس در تاسیسات هسته‌ای ایران موافقت کرده، همچنین اطلاعات مورد نیاز اروپا و آژانس درباره ذخایر اورانیوم ۶۰ درصد غنی‌شده خود را به آژانس ارائه دهد. در واقع با توجه به تصمیم نهایی اروپایی‌ها برای فعال‌سازی مکانیسم ماشه، این یک دام خطرناک برای ایران بود. این کارشناسان معتقد بودند اروپایی‌ها پس از کسب اطلاعات لازم هم درباره وضعیت تاسیسات هسته‌ای ایران پس از جنگ و هم درباره وضعیت ذخایر اورانیوم ۶۰ درصد، مکانیسم ماشه را فعال خواهند کرد. در این حالت یک تهدید امنیتی برای ایران ایجاد می‌شد، چرا که پس از فعال‌سازی مکانیسم ماشه و قرار گرفتن پرونده ایران ذیل فصل هفتم شورای امنیت، دستیابی به این اطلاعات مهم می‌توانست در جمع‌بندی و برآورد آمریکا و رژیم صهیونیستی برای یک حمله نظامی جدید به ایران مورد استفاده قرار گیرد. بر همین اساس بود که ایران برای ۳ کشور اروپایی این شرط را قرار داده بود که در صورتی با حضور بازرسان آژانس در تاسیسات هسته‌ای خود موافقت خواهد کرد که مکانیسم ماشه در ۶ مهرماه فعال نشود. همچنین ایران تعیین تکلیف ذخایر ۶۰ درصد خود، بویژه رقیق‌سازی این ذخایر را به توافق نهایی هسته‌ای با غرب مشروط و موکول کرده بود. به عبارتی ایران تاکید کرد خواسته‌های اروپایی‌ها درباره تاسیسات هسته‌ای و ذخایر اورانیوم ۶۰ درصد زمانی محقق خواهد شد که این خواسته‌ها در قالب یک توافق جامع با غرب گنجانده شود؛ توافقی که در آن هم طرف مقابل تضمین دهد دیگر به ایران حمله نظامی نمی‌کند و هم تحریم‌ها علیه ایران لغو شود. این پیشنهاد ایران، یک پیشنهاد کاملا منطقی و معقول بود. ایران با توافق قاهره، عملا حسن نیت خود برای مذاکره و حصول توافق جامع با غرب را نشان داد اما رفتار غیراخلاقی اروپایی‌ها در قبال این حسن‌نیت ایران نشان داد اروپایی‌ها به تبعیت از آمریکا، نه تنها تمایلی به دیپلماسی و توافق با ایران ندارند، بلکه به دنبال فریب ایران نیز هستند. حتی پیشنهادات لحظه آخر عراقچی مبنی بر بازرسی از یکی از تاسیسات ایران نیز مورد قبول طرف اروپایی قرار نگرفت تا حجت بر همه تمام شود که اروپا مطلقا دنبال توافق عادلانه با ایران نیست. در این بین، با وجود فعال شدن مکانیسم ماشه اما ایران در دام اروپا و آمریکا نیفتاد و ملاحظات امنیتی‌اش درباره توان بازدارندگی هسته‌ای خود را رعایت کرد.

■ کدام مذاکره؟ کدام توافق؟

از مواضع اروپایی‌ها پیداست آنها پس از فعال‌سازی مکانیسم ماشه، به دنبال فشار بر ایران برای انجام مذاکرات جدید برای حضور بازرسان آژانس در ایران هستند. فرانسوی‌ها در روزهای اخیر اعلام کردند حتی پس از فعال‌سازی مکانیسم ماشه، درهای مذاکره باز است. نماینده انگلیس هم جمعه‌شب پس از عدم تصویب قطعنامه پیشنهادی چین و روسیه گفت آماده مذاکره با ایران هستند. ایران اما بارها به اروپایی‌ها هشدار داد در صورت فعال‌سازی مکانیسم ماشه، همکاری‌های گسترده ایران با آژانس به حالت تعلیق در خواهد آمد. لاریجانی که مسؤول مذاکرات هسته‌ای ایران است، در گفت‌وگویی اختصاصی با شبکه خبری «پی‌بی‌اس» آمریکا که روز جمعه منتشر شد؛ گفت: «اگر مکانیسم اسنپ‌بک (ماشه) اجرا شود، ما همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را تعلیق خواهیم کرد. این مصوبه مجلس شورای اسلامی است». این موضع ایران به این معنی است که برنامه اروپا برای مذاکره با ایران آن هم پس از فعال‌سازی مکانیسم ماشه، به نتیجه نخواهد رسید. کما اینکه ایران پیش از نیز اعلام کرده بود در صورتی که اروپا اقدام به فعال‌سازی مکانیسم ماشه کند، یکی از تبعات این اقدام، تعلیق همکاری ایران با آژانس و در نتیجه، عدم دستیابی به اطلاعات لازم درباره فعالیت‌های هسته‌ای ایران خواهد بود. بر همین اساس، پیش‌بینی می‌شود اروپایی‌ها در هفته‌های آتی، مجددا پالس‌هایی برای مذاکره با ایران خواهند فرستاد اما نکته بسیار مهم در این باره این است که آنها همانند آمریکا، اکنون و پس از فعال‌سازی مکانیسم ماشه، دیگر اهرم و ابزار فشاری علیه ایران ندارند.

■ خروج از NPT

اکنون در ایران این موضوع مطرح است که در مقابل اقدام سیاسی و غیراخلاقی اروپا و آمریکا در فعال کردن مکانیسم ماشه، چه واکنش و اقدام عملی باید انجام داد. مهم‌ترین گزینه پیش‌رو که پیش از این نیز مطرح شد، خروج ایران از NPT است. درباره خروج از معاهده منع اشاعه، دیدگاه‌های مختلفی وجود دارد. عده‌ای معتقدند ایران باید بلافاصله از این معاهده خارج شود. عده‌ای نیز معتقدند ایران بدون اعلام خروج از NPT، می‌تواند تعهدات و تکالیف خود در این معاهده را تعلیق کند. اینکه تصمیم نهایی شورای عالی امنیتی ملی در این باره چیست، در روزهای آتی مشخص خواهد شد اما در این موضوع تردیدی وجود ندارد که ایران باید در مقابل فعال شدن مکانیسم ماشه و بازگشت تحریم‌های شورای امنیت، یک اقدام عملی انجام دهد؛ اقدامی که باعث شود موضع ایران در برابر غرب تقویت شده و اصطلاحا ایران وارد یک موضع فعالانه شود. همان‌گونه که گفته شد، با فعال‌سازی مکانیسم ماشه و بازگشت تحریم‌های شورای امنیت علیه ایران، در شرایط فعلی امکان هیچ‌گونه مذاکره‌ای با طرف مقابل وجود ندارد. با این حال برخی معتقدند خروج ایران از NPT می‌تواند شرایط را برای مذاکره فراهم کند. البته این تحلیل در حالی است که تجربه و واقعیات مشاهده شده در ماه‌های اخیر درباره رفتار آمریکا و اروپا در قبال برنامه هسته‌ای ایران نشان می‌دهد طرف غربی در حقیقت نه تمایلی برای توافق عادلانه با ایران دارد و نه سیاست‌های ضدایرانی خود را بر مبنای دیپلماسی و مذاکره تنظیم کرده است. شاید تنها یک عامل باعث تجدیدنظر غرب در سیاست‌های خود در قبال ایران شود؛ اینکه گذشت زمان در عمل نشان دهد این سیاست غرب در قبال ایران، نه تنها منتج به حصول اهداف آنها نمی‌شود، بلکه باعث پیچیده‌تر شدن شرایط و تحمیل خسارات بیشتر به غرب می‌شود.